

**Magiczny
Kraków**

Zakończyliśmy rok pełen działań społecznych

2025-05-30

Rok 2023 nie należał do łatwych. W tle ogólnoswiatowych wydarzeń była nadal tocząca się wojna za polską granicą, a w kraju szalała inflacja, która uszczuplała miejski budżet poprzez zwiększone koszty inwestycji. Jednak wśród tych trudnych doświadczeń były także dobre momenty. Warto odnotować te pozytywne wydarzenia, a także przypomnieć o działaniach i projektach miasta skierowanych do różnych grup mieszkańców, w tym m.in. seniorów, osób z niepełnosprawnościami, młodzieży czy najmłodszych krakowian.

In vitro

Wśród społecznych projektów niewątpliwym zwycięzcą rankingu może być krakowski program in vitro. Na początku 2023 roku w ramach programu urodziły się dwie pierwsze dziewczynki. Kolejne miesiące przynosiły kolejne szczęśliwe narodziny. W efekcie na koniec roku aż 71 rodzin mogło cieszyć się z narodzin swojego potomka.

Założonym celem tego programu polityki zdrowotnej było uzyskanie ciąży oraz narodzin dziecka średnio wśród co najmniej 25% par uczestniczących w programie.

Wynik był bardziej satysfakcjonujący, bo odsetek ten wyniósł 42% wśród 171 par, które ostatecznie przystąpiły do leczenia dzięki dofinansowaniu z roku 2022. W 2023 wsparcie na leczenie otrzymały 363 pary, które złożyły stosowne wnioski. Tegoroczny program jest na etapie realizacji.

Nowe miejsca na społecznej mapie Krakowa

Trwałym rezultatem pozostaną inwestycje poczynione przez miasto w zakresie wspierania osób i grup najbardziej potrzebujących. Takim miejscem jest Program Aktywności Lokalnej „Wrócenice” gdzie mieszkańcy, przede wszystkim seniorzy mogą kreatywnie spędzać swój czas wolny.

Kolejny ważnym punktem jest placówka dla osób z autyzmem. Od listopada 2023 r. rozszerzył swoją działalność Dom Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Praska 25 o filię przy al. Modrzewiowej 25. Będzie ona przeznaczona dla 20 osób niepełnosprawnych intelektualnie, w tym dla dzieci i młodzieży. Do placówki kierowane będą przede wszystkim osoby ze spektrum autyzmu, które w tym miejscu, w ramach pobytu całodobowego, będą mogły rozwijać swoje kompetencje społeczne, poznawcze, emocjonalne i komunikacyjne.

Nie zapominamy także o toczącej się wojnie w Ukrainie i jej ofiarach. Dzięki hojności darczyńców z różnych krajów świata, Kraków zakupił nieruchomość, która stała się domem dla dzieci z Ukrainy pozbawionych opieki w wyniku wojny. W kwietniu ubiegłego roku miasto uruchomiło zbiórkę funduszy na ten cel, w którą włączyli się darczyńcy z Tajwanu, Korei Południowej, Austrii, Niderlandów oraz Polski przekazując blisko 2,9 mln złotych na ten cel.

Kolejnym miejscem pomocy dla uchodźców, które zostało otwarte w tym roku jest Centrum Edukacji i Wsparcia. Pieniądze na ten cel w kwocie 1,4 mln zł przeznaczyła firma Shell Polska, która od początku

**Magiczny
Kraków**

wojny wspiera miasto w pomaganiu Ukrainie. W Centrum na osiedlu Górali 24 prowadzone są warsztaty, które obejmują naukę języków obcych, wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwój kompetencji, wspieranie samodzielnego wejścia na rynek pracy, doradztwo zawodowe i prawne, przeciwdziałanie wykluczeniu czy pomoc psychologiczna.

Kolejnym adresem jest nowa placówka opiekuńczo-wychowawcza w Janowicach pod Krakowem. To „Dom Superbohaterów”, który zapewnia bezpieczne miejsce do życia dla ósemki dzieci.

Powstał z inicjatywy prywatnych osób, Martyny i Pawła Gniadkowskich, którzy sfinansowali zakup działki oraz budowę domu. Placówkę poprowadzi Fundacja im. Jacka i Piotra Michalskich, która jest organizatorem tego miejsca i w trakcie powstawania domu, pozyskała rodzinę, która opiekuje się dziećmi.

Krakovianie decydowali

Rok 2023 otworzył się dialogiem obywatelskim, a jednym z istotnych wydarzeń był Krakowski Panel Transportowy. W ramach tego panelu mieszkańcy z udziałem ekspertów i przedstawicieli samorządu rozmawiali na temat przyszłości transportu. W poszukiwaniu rozwiązań w zakresie zrównoważonego transportu włączeni byli przede wszystkim wylosowani paneliści i panelistki. W pierwszej połowie roku przekazali wypracowane rekomendacje, które są wiążące dla władz miasta i będą wdrażane sukcesywnie.

2023 rok warto zapamiętać także dlatego, że odbyła się 10 jubileuszowa edycja budżetu obywatelskiego. Ta edycja była wyjątkowa nie tylko z powodu okrągłego jubileuszu, ale także z uwagi na ilość osób głosujących. Przez dwa tygodnie głos oddało aż 69 490 mieszkańców. To o 23 395 więcej niż w roku 2022, co dało 8-procentową frekwencję, w porównaniu do 6-procentowej z poprzedniej edycji.

Warto przypomnieć, że w 2023 roku rekordowa była także ilość propozycji zadań, które zostały zgłoszone przez krakowian – aż 1142, z czego pod głosowanie poddano 714 projektów.

Zwycięskie projekty będą realizowane w najbliższych dwóch latach.

Z myślą o seniorach

Ważnym obszarem działań miasta są przedsięwzięcia organizowane z myślą o mieszkańcach 60+ i osobach ze szczególnymi potrzebami. W marcu 2023 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) uhonorowała Kraków za wysiłki na rzecz tworzenia środowiska przyjaznego dla osób starszych, oficjalnie przyjmując nasze miasto do międzynarodowej sieci miast przyjaznych starzeniu się (Global Network of Age-friendly Cities and Communities).

Wśród docenionej, bogatej oferty miasta tworzonej z myślą o seniorach warto wymienić przede wszystkim działalność Centrów Aktywności Seniorów (w Krakowie funkcjonuje obecnie 55 CAS-ów, z których korzysta ok. 6 tys. osób), a także inicjatywy promujące edukację do późnej dorosłości, aktywność fizyczną i artystyczną oraz zaangażowanie w inicjatywy międzypokoleniowe (np. realizowany w szkołach konkurs „Działajmy razem”).

**Magiczny
Kraków**

Nie można także zapominać o finansowanych przez miasto programach, dzięki którym krakowscy seniorzy mogą nieodpłatnie korzystać ze wsparcia asystentów, konsultacji podologicznych czy podwiezienia meleksem na groby bliskich umiejscowione na cmentarzach miejskich. Warto także przypomnieć o naśladowanej przez inne miasta akcji „Złota rączka”, czyli pomocy seniorom w drobnych naprawach.

Bez barier – dla mieszkańców z niepełnosprawnościami

Z myślą o osobach ze specjalnymi potrzebami, w tym osobach z niepełnosprawnościami, miasto realizuje szereg przedsięwzięć mających na celu wsparcie i integrację. Można tu wymienić m.in. prowadzenie centrów i klubów rodziców z dziećmi o specjalnych potrzebach rozwojowych, w tym działającego od października 2023 r. Klubu Rodzica z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku oraz otwartego miesiąc temu Klubu Rodzica z dzieckiem z niepełnosprawnością słuchu i mowy.

Integracja i aktywność sportowa krakowian z niepełnosprawnościami wspierana jest też dzięki przedsięwzięciom organizowanym w ramach otwartych konkursów ofert – na ten cel w 2023 roku miasto przeznaczyło ponad 1,6 mln zł, w inicjatywach wzięło udział ponad 31 tys. osób. Przykładem zadań z tego zakresu jest działalność kawiarni Społeczna Kaffka, w której pracują młodzi ludzie z zespołem Downa, jak też coroczna organizacja Tygodnia Osób Niepełnosprawnych Kocham Kraków z Wzajemnością (to okazja do sportowej rywalizacji i prezentacji osiągnięć artystycznych).

Wsparcie krakowskich rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami lub z osobami dorosłymi, u których niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia zapewnia też Program Kraków dla Rodziny „N” umożliwiający szereg ulg i zniżek na podstawie specjalnie wydawanych kart – w 2023 roku wydano ok. 4 300 kart, a łącznie wydano ich już ponad 25 tys.

Ważnym, potrzebnym i stale rozwijanym, obszarem działań miasta na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami są programy i przedsięwzięcia z zakresu opieki wytchnieniowej. Z Krakowskiego Centrum Informacji i Wsparcia dla Opiekunów Osób Niesamodzielnych korzysta ok. 300 osób w kwartale (w 2023 roku miasto przeznaczyło na ten cel ponad milion złotych). Krakowianie mogą także brać udział w realizowanym przez miasto ministerialnym programie „Opieka wytchnieniowa” (150 beneficjentów w tym roku), dwutygodniowych całodobowych turnusach w Miejskim Centrum Opieki dla Osób Starszych Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie przy ul. Wielickiej oraz programie opieki wytchnieniowej skierowanym do rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnościami.

Inicjatywą szczególnie cenioną przez rodziców dzieci z niepełnosprawnościami są też finansowane przez miasto i organizowane we współpracy z partnerami letnie i zimowe półkolonie dla dzieci z niepełnosprawnościami, w których w 2023 roku wzięło udział ponad 550 osób (na ten cel przeznaczono 800 tys. zł). Dodatkowo miasto przeznaczyło milion złotych na organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, z którego skorzystało w tym roku 2631 osób.

Opieka dla najmłodszych

A jak w 2023 roku miasto dbało o najmłodszych mieszkańców? W 2023 r. na terenie Krakowa działały

**Magiczny
Kraków**

22 żłobki samorządowe oraz 11 żłobków prowadzonych na zlecenie miasta. We wrześniu na mapie miasta pojawił się nowy miejski żłobek na os. Piastów 71 (41 miejsc opieki), a w kupionym na ten cel budynku została także utworzona filia przedszkola samorządowego.

Kraków wspiera rozwój całego systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, udzielając prywatnym żłobkom, klubom dziecięcym oraz dziennym opiekunom powszechnej dotacji. Dzięki niej obniżane są opłaty ponoszone przez rodziców w prywatnych placówkach, co przekłada się na ich dostępność i rozwój. Od 1 stycznia 2023 r. Kraków dwukrotnie zwiększył dopłaty do prywatnych miejsc opieki. Miesięczna dopłata miasta w tym roku wynosi 735 zł miesięcznie (3,5 zł do godziny opieki) i o tę kwotę rodzic ma pomniejszoną opłatę. W przypadku dziecka z niepełnosprawnościami udzielana jest dodatkowa dotacja w wysokości 1 260 zł miesięcznie (6 zł do godziny opieki) – są to już środki na pokrycie zwiększonych kosztów opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnościami i o tę kwotę nie jest pomniejszana odpłatność rodzica. W 2023 roku zawarto ponad 300 umów dotacyjnych z podmiotami niepublicznymi, co oznacza, że dotacją zostało objętych 95 proc. wszystkich prywatnych miejsc opieki. W 2023 r. koszty utrzymania systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, po raz pierwszy, przekroczą 100 mln zł.

Warto też przypomnieć, że w 2023 roku został przyjęty plan budowy żłobków na lata 2023-2026 (w tym ze środków programu MALUCH+), w ramach którego planowana jest budowa 11 nowych żłobków, kompleksowa przebudowa i modernizacja miejskiego żłobka na os. Willowym. W ten sposób powstanie ponad 1000 nowych miejsc opieki. Koszt inwestycji wyniesie ponad 100 mln zł, z czego ok. 30 proc. będzie stanowić dofinansowanie rządowe. Budowy mają się zakończyć w I połowie 2026 roku.

Miasto stawia na rodzinę

Kraków prowadzi szereg działań mających na celu wsparcie rodziców i dzieci, w tym wiele inicjatyw integrujących i aktywizujących rodziny, takich jak np. „Kraków Stawia na Rodzinę”. W ramach tej kampanii społecznej w 2023 roku zorganizowano m.in. Rodzinne pływanie (bezpłatna nauka pływania dla dzieci w wieku 5-16 lat), 3-dniowe Święto Rodziny Krakowskiej i akcję „Zdrowe Żywienie – Mądre Myślenie”.

W tym roku odbyła się także 5. edycja plebiscytu „Miejsca przyjazne rodzinom z dziećmi”, którego celem jest popularyzacja miejsc przyjaznych rodzinom, gdzie mogą poczuć się komfortowo i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczno-kulturalnym miasta.

Warto dodać, że krakowskie rodziny chętnie korzystają z programu KKR 3+, który uprawnia do ulg i rabatów oferowanych przez instytucje miejskie oraz partnerów komercyjnych.

Rosnąca sieć klubów rodziców z dziećmi do lat 3

Kluby rodziców to szczególne miejsca spotkań i integracji rodziców z dziećmi, zwłaszcza w wieku do lat 3 oraz osób oczekujących na potomstwo. To tutaj można podzielić się swoimi doświadczeniami, dobrymi praktykami, problemami związanymi z posiadaniem i wychowaniem dzieci. Aktualnie w Krakowie funkcjonuje **46 takich miejsc**. W listopadzie swoją działalność rozpoczął pierwszy klub rodziców w Dzielnicy XVI Bieńczyce – teraz w każdej z dzielnic funkcjonuje minimum jeden taki klub. W mieście działają również kluby rodziców przeznaczone dla dzieci z niepełnosprawnościami.

**Magiczny
Kraków**

Placówką, która zapewnia psychologiczne wsparcie rodziców z dziećmi w wieku do lat 3 oraz osób oczekujących na potomstwo, jest „Zielony Domek”. Można się tam zgłosić bez konieczności wcześniejszej rezerwacji oraz skorzystać ze wsparcia całkowicie anonimowo. W mijającym roku wsparciem objęto **ok. 2 tysiące rodzin**.

Strefa nastolatka

Prowadzona przez Dworek Białoprądnicki Strefa nastolatka to miejsce, w którym młodzi ludzie mogą anonimowo uzyskać życzliwą i fachową pomoc w trudnych sytuacjach osobistych, rodzinnych, czy szkolnych. Wszystkie osoby zainteresowane kontaktem z placówką mogą liczyć na anonimowość, przyjazną i pełną szacunku atmosferę. **W 2023 roku odbyły się 24 spotkania**, w których udział, oprócz nastolatków, wzięli także rodzice i dziadkowie.

Program „Miasto Przyjazne Dzieciom”

We wrześniu podpisano porozumienie z UNICEF Polska o przystąpieniu Krakowa do programu „Miasto Przyjazne Dzieciom”.

To rozszerza współpracę miasta z UNICEF w zakresie edukowania społeczeństwa na temat praw dziecka. UNICEF po podpisaniu porozumienia przewiduje przeprowadzanie w Krakowie szkoleń wśród nauczycieli i pedagogów. Zadaniem miasta będzie także m.in. zbudowanie platformy współpracy z partnerami (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, media) w celu wzmocnienia wspólnych działań na rzecz dzieci i młodzieży. Pozytywna ocena realizacji po 2 latach założeń „Planu Działań” będzie podstawą do uzyskania przez Kraków zaszczytnego tytułu nadawanego przez UNICEF.

Kraków dla młodych

Przypominając o ważnych społecznych przedsięwzięciach, nie możemy zapominać o młodych osobach mieszkających i/lub uczących się w naszym mieście, do których kierowane są przedsięwzięcia realizowane w ramach programu Młody Kraków 2.0. To szereg ciekawych propozycji przede wszystkim z zakresu działań społecznych, ale też artystycznych i sportowych, takich jak m.in. Festiwal Młodych Twórców (tegoroczna, czwarta edycja była poświęcona fotografii), Dni Wolontariatu i konkurs Młodzieżowy Wolontariusz Roku (do nagrody w 2023 roku zgłoszono 176 młodych wolontariuszy, którzy łącznie przepracowali wolontaryjnie 8929 godzin) czy YOO Festiwalu Sportów Miejskich, w którym wzięło udział ponad 360 osób.

Na szczególne podkreślenie zasługują działania uczące partycypacji i promujące społeczne zaangażowanie wśród młodych krakowian, takie jak #BOMA Młodzieżowy Ambasador BO, Szkolny Budżet Obywatelski, Krakowska Akademia Samorządności (za nami już 19. edycja), 5. Krakowski Dzień Samorządu Uczniowskiego czy wspieranie samorządów uczniowskich w ramach programu #SU-w-ak. Wszystkim młodym mieszkańcom miasta przypominamy też o trzech Pracowniach Młodych: na os. Piastów, na ul. Zachodniej oraz Na Kozłówce, które łącznie zanotowały ok. 15 000 wejść w 2023 roku.